

9 Zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče jsou určena dětem a mládeži ve věku 3–18 let, popřípadě nezaopatřeným osobám do 26 let jejich věku, které se připravují na budoucí povolání. Cílem výchovné péče v zařízení je předcházet vzniku a rozvoji poruch chování dítěte, popřípadě odstraňovat příčiny nebo důsledky již vzniklých poruch chování, opětovné zařazení dítěte do běžného vzdělávacího procesu a návrat zpět do původní rodiny, je-li to možné, popř. jeho umístění do náhradní rodinné péče. S dítětem musí být zacházeno v zájmu jeho plného a harmonického rozvoje osobnosti a s ohledem na potřeby osoby jeho věku.

Mezi zařízení ústavní výchovy nebo ochranné výchovy patří diagnostický ústav, dětský domov, dětský domov se školou a výchovný ústav. Zařízením pro preventivně výchovnou péči je středisko výchovné péče. Diagnostický ústav je internátní výchovné zařízení, které zajišťuje komplexní diagnostiku dítěte, na jejímž základě je vypracován individuální program pomoci, obsahující charakteristiku specifických potřeb klienta, návrhy doporučených metod, přístupů a prognózu jeho dalšího vývoje. Dětský domov zajišťuje péči o děti vyžadující občasně vedení a kontrolu. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova. Děti, které mají závažné poruchy chování, jsou umístovány do dětského domova se školou nebo výchovného ústavu. Vyžadují stálé vedení a kontrolu, popř. soustavnou intenzivní individuální péči, a proto se zpravidla vzdělávají ve školách, které jsou zřízeny jako součást zařízení. Při dětských domovech se školou jsou zřizovány základní školy, kde jsou žáci vzděláváni podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání nebo pro obor vzdělání základní škola speciální. Při výchovných ústavech jsou zřizovány školy poskytující střední vzdělání v různých oborech a v délce trvání od jednoho roku do tří let. Zařízení jsou nejčastěji zřizována krajem, v menší míře MŠMT a v jednotlivých případech soukromým subjektem nebo církví. Střediska výchovné péče poskytují speciálně pedagogické a psychologické služby dětem s rizikem poruch chování nebo s již rozvinutými projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji, u kterých není nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova. Až na výjimky jsou střediska výchovné péče součástí některého zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy.

Česká školní inspekce hodnotila zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle Kritérií hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání schválených MŠMT v modifikaci pro diagnostické ústavy, výchovné ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou a střediska výchovné péče. Při inspekční činnosti v zařízení byla hodnocena míra naplňování Standardů kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči a Standardů kvality služeb ambulantních středisek výchovné péče, ale byly realizovány také hospitace, kterých bylo provedeno při specifických činnostech skupin celkem 386, a záznamy z řízených rozhovorů s některými dětmi, kterých bylo realizováno 498.

Česká školní inspekce se při hodnocení jednotlivých zařízení zaměřovala hlavně na koncepci jednotlivých zařízení, na specializaci zařízení, funkčnost programů rozvoje osobnosti, dodržování kapacity zařízení, realizaci vzdělávání ve školách při zařízení i v externích školách (tedy v běžných školách, které nejsou součástí zařízení), ukládaná opatření ve výchově, zabezpečení odborných činností specializovanými pracovníky, organizaci a funkčnost případných diagnostických činností a na specifické problémy zařízení, které byly identifikovány při předcházejících inspekčních činnostech.

9.1 Podmínky v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

TABULKA 111 | Děti v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy; počty dětí v jednotlivých typech školských zařízení pro výkon ÚV nebo OV

Zařízení podle zřizovatele (2019/2020)	Dětský domov	Dětský domov se školou	Výchovný ústav	Diagnostický ústav	Celkem	Podíl
MŠMT	1	28	25	13	67	33,0
Obec	–	–	–	–	–	–
Kraj	127	–	–	–	127	62,6
Jiný resort	–	–	–	–	–	–
Privátní sektor	6	–	–	–	6	3,0
Církev	3	–	–	–	3	1,5
Celkem	137	28	25	13	203	100,0

V oblasti preventivně výchovné péče došlo meziročně k nárůstu o dvě střediska výchovné péče, tedy na 33 středisek. Z nich péči internátní formou zajišťovalo 18 a celodenní formou osm středisek. Počet klientů středisek vzrostl meziročně